

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.14.5.2025

Pan
Marcin Pysz
Prezes
Ewangelickie Stowarzyszenie Betel
Plac Daszyńskiego 12 A
12 -200 Pisz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/032 Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy w formie środowiskowych domów samopomocy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ewangelickie Stowarzyszenie Betel, Plac Daszyńskiego 12 A, 12-200 Pisz.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Pysz – Prezes od 21 grudnia 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy. 2. Świadczenie usług i zapewnienie standardu w ramach środowiskowych domów samopomocy.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 z wykorzystaniem dowodów i informacji sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Wojciech Dąbrowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL86/2025 z 1 października 2025 r.

(akta kontroli str. 1-13)

II. Ocena ogólna2 kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prawidłowość działań Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy³ w zakresie zapewnienia pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi. PŚDS prawidłowo wykorzystał dotacje celowe przeznaczone na bieżące prowadzenie swojej działalności. W szczególności prawidłowo realizowano postanowienia umów zawartych ze Starostwem Powiatowym w Piesz⁴ zlecającym prowadzenie domu. Prawidłowo wykazywano też w miesięcznych sprawozdaniach liczbę uczestników PŚDS .

W PŚDS zapewniono realizację zajęć grupowych i indywidualnych, które odpowiadały potrzebom uczestników i wynikały ze sporządzonych przez zespół wspierająco-aktywizujący indywidualnych planów postępowania. . W skład tego zespołu wchodzili pracownicy domu, którzy posiadali odpowiednie kwalifikacje zawodowe. W latach 2022-2024 osiągnięty w PŚDS został wskaźnik zatrudnienia, ustalony w § 12 ust. 1a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁵.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej PŚDS lub dom

⁴ Dalej: Starostwo.

⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 249; dalej: rozporządzenie w sprawie ŚDS.

Wykorzystywane na potrzeby PŚDS budynki przystosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W szczególności zlikwidowane zostały bariery architektoniczne, które mogły stanowić utrudnienia dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy

Opis stanu faktycznego

PŚDS został utworzony 18 listopada 2014 r. przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel z Pisma⁷. Dom powstał, aby służyć pomocą wszystkim potrzebującym bez względu na status społeczny, zamożność, wiek, płeć, wyznanie i rasę – stosownie do możliwości finansowych oraz warunków lokalowych. Dyrektorem PŚDS od 16 stycznia 2019 r. była Pani Agnieszka Kosakowska.

(akta kontroli str. 1-13)

1.1. W wyniku przeprowadzonych przez Starostę Piskiego dwóch otwartych konkursów ofert na prowadzenie w latach 2019-2023 oraz 2024-2028 środowiskowego domu samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, Stowarzyszenie zawarło dwie umowy na prowadzenie PŚDS w Białej Piskiej⁸. W latach 2022-2024, na podstawie tych umów, PŚDS otrzymał dotacje celowe na bieżące prowadzenie domu w wysokości odpowiednio: 1315,7 tys. zł, 1552,1 tys. zł oraz 1627,3 tys. zł. Ponadto w 2024 r. dom otrzymał również środki finansowe na dofinansowanie wynagrodzeń 19 pracowników w wysokości 93,1 tys. zł w ramach dofinansowania do wynagrodzeń pracowników z rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”. Wszystkie otrzymane środki finansowe wykorzystano zgodnie z ich przeznaczeniem.

W okresie objętym kontrolą PŚDS prawidłowo realizował postanowienia zawarte w tych umowach. Analiza 11 dowodów księgowych o łącznej wysokości 123,1 tys. zł wykazała, że koszty poniesiono terminowo oraz prawidłowo, tj. wiązały się one z realizacją powierzonego zadania publicznego. W PŚDS prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową, a także realizowano obowiązki informacyjne dotyczące dotowania zadania publicznego ze środków otrzymanych z budżetu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

(akta kontroli str. 51-58)

Według stanu na koniec każdego roku okresu objętego kontrolą, dotacje celowe otrzymane na bieżące prowadzenie PŚDS, wykorzystano wyłącznie na zadania określone w umowie oraz zgodnie z ich przeznaczeniem, a także rozliczono je w terminie i na zasadach przewidzianych w umowach.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: Stowarzyszenie.

⁸ Umowy nr.: 113/2018 z 31 grudnia 2018 r. oraz 122/2023 z 29 grudnia 2023 r

(akta kontroli str. 14-38)

Analizą przeprowadzoną przez NIK objęto 12 miesięcznych sprawozdań pn. Informacja o liczbie osób uczestniczących w zajęciach PŚDS, przesyłanych przy wykorzystaniu Centralnej Aplikacji Statystycznej⁹ do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. W wyniku tej analizy ustalono, że sprawozdania przygotowano prawidłowo oraz zgodnie ze stanem faktycznym. W szczególności liczba miejsc statutowych w PŚDS według ewidencji zbiorczej odpowiadała liczbie uczestników wykazanych w listach obecności, jak również sprawozdawana liczba osób biorących udział w zajęciach była zgodna z liczbą podpisów na liście obecności oraz z dokumentami wyjaśniającymi nieobecności (zwolnienia lekarskie, sporządzone przez rodziców/opiekunów prawnych usprawiedliwienia nieobecności).

(akta kontroli str. 39-50)

1.2. W latach 2022-2024 dom nie otrzymał dotacji celowych na rozwój, w tym na wydatki inwestycyjne. PŚDS nie udzielał zamówień, co do których należałoby stosować przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰. Na podstawie ww. umów, do zamówień na dostawy, wykonywanie usług opłaconych ze środków pochodzących z dotacji, stosowało się zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości. W przypadku wydatków powyżej 20 tys. zł netto niniejsze przesłanki w PŚDS uznawano za spełnione na drodze przeprowadzenia i udokumentowania rozeznania rynku.

(akta kontroli str. 14-38)

1.3. W latach objętych kontrolą PŚDS nie świadczył usług całodobowych. Nie pobierano także opłat za świadczone usługi w ramach dziennego pobytu uczestników. W wyniku analizy dokumentacji 15 uczestników nie stwierdzono, aby w decyzjach administracyjnych wydanych w latach 2022-2024 kierujących do domu, ustalano opłaty za usługi świadczone przez ten ośrodek wsparcia.

(akta kontroli str. 59, 113)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania PŚDS związane z wykorzystaniem dotacji celowych na bieżące prowadzenie domu. Prawidłowo zrealizowano wszystkie postanowienia umów zawartych ze Starostą Piskim, a wykazywana w miesięcznych sprawozdaniach przesyłanych poprzez CAS do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego liczba uczestników PŚDS była zgodna z prowadzoną ewidencją uczestników oraz listami obecności.

OBSZAR

2. Świadczenie usług i zapewnienie standardu w ramach środowiskowych domów samopomocy

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach objętych kontrolą zgodnie ze statutem świadczone usługi dla 57 osób: przewlekle psychicznie chorych (domu typu A), z niepełnosprawnością intelektualną (dom typu B), wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (dom typu C).

⁹ Dalej: CAS.

¹⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm.

Dom świadczył usługi od poniedziałku do piątku, przez osiem godzin dziennie (od 7.00 do 15.00), w tym sześć godzin przeznaczono na zajęcia wspierająco-aktywizujące. Pozostały czas przeznaczano m.in. na czynności porządkowe, przygotowanie do zajęć, uzupełnienie niezbędnej dokumentacji.

PŚDS miał podstawowe dokumenty określające jego funkcjonowanie, tj.: statut, regulamin organizacyjny, programy działalności – odrębne dla każdego typu, a także plany pracy domu na każdy rok kalendarzowy. Regulamin organizacyjny, programy działalności oraz plany pracy opracowano w uzgodnieniu z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim oraz zatwierdzone zostały przez Starostę Piskiego i Zarząd Stowarzyszenia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz regulaminem organizacyjnym PŚDS, planowany termin zamknięcia domu każdorazowo uzgadniano z uczestnikami lub ich opiekunami prawnymi, po wcześniejszym zasięgnięciu ich opinii. Potwierdzano to podpisem uczestnika bądź opiekuna prawnego. Zamknięcie ośrodka wsparcia odbyło się również po uprzednim poinformowaniu, z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. Informację tę do wiadomości otrzymywały także jednostki współpracujące, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz¹¹ oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej¹².

(akta kontroli str. 60-114)

Z usług świadczonych przez PŚDS skorzystało łącznie: 65 osób w 2022 r., 67 osób w 2023 r. oraz 64 osoby w 2024 r. Liczba osób według stanu na początek i koniec każdego roku objętego kontrolą wynosiła odpowiednio: 52 i 58 uczestników, 58 i 58 uczestników, 59 i 59 uczestników. Średnia miesięczna liczba uczestników w poszczególnych latach objętych wyniosła kolejno: 54, 58 i 58 uczestników.

Najstarszy i najmłodszy uczestnik w poszczególnych latach objętych kontrolą miał odpowiednio: 91 i 27 lat, 92 i 28 lat oraz 93 i 29 lat.

W latach 2022-2024 łącznie 22 osoby z zaburzeniami psychicznymi zakończyły uczestnictwo w PŚDS. W 2022 r. w przypadku czterech uczestników przyczyną był zgon uczestnika, dwóch uczestników zmieniło miejsce zamieszkania, a jeden uczestnik zrezygnował z przyczyn osobistych. W 2023 r. w przypadku czterech uczestników przyczyną był zgon uczestnika, czterech pogorszenie się stanu zdrowia, a dwóch zmieniło miejsce zamieszkania. Natomiast w 2024 r. czterech uczestników zrezygnowało z powodu pogorszenia się stanu zdrowia, a jeden uczestnik zmienił miejsce zamieszkania.

Na koniec każdego roku z lat 2022-2024 na przyjęcie do PŚDS oczekiwało odpowiednio sześć, siedem i 11 osób z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2022-2024 uczestnicy mieli wydane decyzje administracyjne kierujące do domu, a także byli przyjmowani zgodnie z rozstrzygnięciami wynikającymi z tych decyzji.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków odmowy przyjęcia do domu osób z zaburzeniami psychicznymi, które miały aktualne decyzje administracyjne kierujące do PŚDS. Dyrektor PŚDS wyjaśniła, że w przypadku braku wolnych miejsc osobom z zaburzeniami psychicznymi wydawano decyzje administrujące kierujące do domu bez podania terminu przyjęcia, a gdy zwolniło

¹¹ Dalej: PCPR.

¹² Dalej: MOPS.

się miejsce, to otrzymywały one informację o możliwości uczestnictwa w zajęciach, czas oczekiwania wynosił od 12 dni do 3 miesięcy¹³.

PŚDS nie prowadził listy osób oczekujących, a także nie miał opracowanych zasad/wytycznych przyznawania wsparcia. O przyznaniu wsparcia decydowała kolejność zgłoszeń lub szczególnie trudna sytuacja osoby oczekującej zgłaszana przez rodzinę lub pracowników MOPS.

Na terenie powiatu piskiego funkcjonował jeden warsztat terapii zajęciowej, który w latach 2022-2024 dokonał względem sześciu osób z niepełnosprawnościami kompleksowej oceny realizacji indywidualnych programów rehabilitacji, uzasadniając uczestnictwo w terapii zajęciowej w ośrodku wsparcia.

(akta kontroli str. 60-114, 279)

2.2. PŚDS mieścił się w dwóch budynkach, w dwóch różnych lokalizacjach w Białej Piskiej, w miejscach zapewniających bezpieczeństwo i spokój uczestnikom domu, których posesje były ogrodzone. Łączna powierzchnia użytkowa wynosiła 527,13 m², tj. przy ul. Mickiewicza 24 – 131,89 m², a przy ul. Słowackiego 12 395,24 m². Powierzchnia przypadająca na jednego uczestnika wynosiła powyżej 8 m², tj. 8,24 m² w budynku przy ul. Mickiewicza 23, oraz 9,64 m² w budynku przy ul. Słowackiego 12. Budynek przy ulicy Słowackiego 12 przekazano aktem notarialnym przez gminę Biała Piska do dyspozycji Ewangelickiego Stowarzyszenia Betel na działalność opiekuńczo-charytatywną. Budynek przy ul. Mickiewicza 24 był własnością parafii ewangelicko-augsburskiej, użytkowanym przez PŚDS na podstawie umowy najmu.

Według stanu na dzień 22 października 2025 r (data przeprowadzenia oględzin), w obu budynkach nie było barier architektonicznych, które mogłyby utrudniać poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi. Budynki były wyposażone w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnościami¹⁴ oraz spełniały wymagane standardy. Pomieszczenia w budynku przy ul. Mickiewicza 24 mieściły się na jednej kondygnacji – na parterze, a przy ul. Słowackiego 12 na dwóch kondygnacjach – parter i piętro, w związku z tym stosownie do przepisów rozporządzenia w sprawie ŚDS budynek miał windę. W budynkach wszystkie pomieszczenia wyposażono stosownie w meble i sprzęty niezbędne do prowadzenia w nich zajęć oraz w sprzęty odpowiednie do realizacji zadań wspierająco-aktywizujących.

Na parterze budynku przy ul. Słowackiego 12 znajdowała się: szatnia, pracownia gospodarstwa domowego, sala aktywizacji/jadalnia, pracownia kreatywna/sala spotkań, pracownia multimedialna i rehabilitacyjna oraz sala relaksacji, łazienka z prysznicem, toaleta ogólna, WC dla mężczyzn i kobiet, pomieszczenie socjalne oraz WC dla pracowników. Natomiast na piętrze znajdował się: pokój indywidualnego poradnictwa psychologicznego, pracownia plastyczno-manualna, biuro pracownika socjalnego oraz dyrektora PŚDS, ogólna toaleta dla kobiet i mężczyzn oraz magazyn/archiwum.

W budynku przy ul. Słowackiego 12 były cztery pomieszczenia terapeutyczne (pracownia spędzania czasu wolnego/jadalnia, pracownia gospodarstwa

¹³ Zgodnie z § 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie ŚDS – w przypadku osób, które po raz pierwszy wystąpiły o skierowanie do domu, decyzję o skierowaniu do domu wydawano się na czas określony, nie dłuższy niż 3 miesiące biegnący od momentu przyjęcia do domu.

¹⁴ Winda, podjazdy do budynków PŚDS, poręcze w toaletach.

domowego, pracownia aktywizacji ruchowej, pracownia muzyczno-relaksacyjna/sala spotkań oraz pokój wyciszeń), szatnia, WC dla personelu, pomieszczenie gospodarcze, łazienka wyposażona w natrysk oraz oddzielne toalety dla kobiet i mężczyzn w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str.115-132)

2.3. Według stanu na koniec każdego z lat 2022-2024, w PŚDS zatrudniano odpowiednio: 20, 20 i 19 osób. Za wyjątkiem siedmiu osób pracujących stale w latach 2022 – 2024 zatrudnionych w każdym roku w wymiarze 1/2, 1/3 lub 3/8 etatu, pozostałe osoby pracowały w pełnym wymiarze czasu pracy. W PŚDS zatrudniono osoby na stanowisku: terapeuty zajęciowego¹⁵, instruktora terapii zajęciowej¹⁶, opiekuna/terapeuty¹⁷, fizjoterapeuty¹⁸, pracownika socjalnego¹⁹, psychologa²⁰,

a także dyrektora PŚDS, referenta ds. księgowo-kadrowych, konserwatora, dwóch osób sprzątających oraz głównego księgowego²¹.

Zarówno Dyrektor PŚDS, jak i pozostali pracownicy, spełniali wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych. Dyrektor PŚDS miał wykształcenie wyższe o kierunku socjologicznym, specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz czternastoletnie doświadczenie zawodowe przy realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Pozostali pracownicy, w zależności od zajmowanego stanowiska, posiadali wykształcenie wyższe pedagogiczne w specjalności, np. opiekuńczo-wychowawczej i terapii pedagogicznej lub średnie wraz z np. ukończonym medycznym studium zawodowym na kierunku terapia zajęciowa, a także wymagane doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2022-2024 Dyrektor PŚDS zorganizowała odpowiednio siedem, sześć oraz pięć szkoleń. Szkolenia były organizowane co najmniej raz na sześć miesięcy w zakresie tematycznym wynikających ze zgłoszonych przez nich potrzeb związanych z funkcjonowaniem domu. Szkolenia w zakresie umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej, przeprowadzono dla wszystkich pracowników, a dla realizujących treningi nie rzadziej niż raz na trzy lata²²

W celu opracowania indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego²³ i ich weryfikacji, powołano 12-osobowy zespół aktywizująco-wspierający²⁴, w skład którego wchodził: Dyrektor PŚDS, pracownik socjalny, psycholog, czterech instruktorów terapii i dwóch terapeutów, fizjoterapeuta, dwóch opiekunów. Celem realizacji swoich zadań ZWA zebrał się po trzy razy w każdym roku objętym kontrolą. W latach 2022-2024 średnie miesięczne

¹⁵ Po dwie osoby w latach 2022–2024.

¹⁶ Po cztery osoby w latach 2022-2024.

¹⁷ Po cztery osoby w 2022 r. i 2024 r. oraz trzy w 2023 r.

¹⁸ Po dwie osoby w latach 2022–2024.

¹⁹ Po jednej osobie w latach w 2022-2024.

²⁰ Po dwie osoby w latach 2022-2024.

²¹ Po jednej osobie w latach 2022–2024.

²² Szkolenia te odbyły się 23 lutego 2022 r., 28 listopada 2022 r., 9 grudnia 2024 r.

²³ Dalej: IPPWA lub plan.

²⁴ Dalej: ZWA lub zespół.

wynagrodzenie pracowników wchodzących w skład ZWA wynosiło odpowiednio: 4,9 tys. zł, 6,3 tys. zł oraz 6,2 tys. zł.

W latach objętych kontrolą osiągnięty wskaźnik zatrudnienia pracowników ZWA był adekwatny do liczebności uczestników PŚDS. Pracownicy socjalni nie byli poddawani superwizji. Dyrektor PŚDS wyjaśniła, że dom jest ośrodkiem wsparcia, w którym realizuje się przede wszystkim usługi terapeutyczne, opiekuńcze, wspierające i aktywizujące. W ramach działalności domu pracownik socjalny wykonuje zadania wspierające i organizacyjne, natomiast nie realizuje w pełnym zakresie pracy socjalnej w rozumieniu ustawy o pomocy socjalnej w związku z czym nie ma obowiązku objęcia superwizją pracownika socjalnego.

(akta kontroli str.133-162)

2.4. Na podstawie analizy dokumentacji 15 uczestników stwierdzono, że:

- dla każdego uczestnika opracowano IPPWA, który realizowano w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym;
- w ramach IPPWA wszystkim uczestnikom zaplanowano indywidualne i zespołowe treningi funkcjonowania w życiu codziennym (spędzanie czasu wolnego, pomoc w sprawach urzędowych), zapewniono poradnictwo psychologiczne, terapię ruchową oraz rehabilitację, codzienny gorący posiłek (w ramach treningu kulinarnego), przygotowanie do podjęcia zatrudnienia;
- zapewniono uczestnikom korzystanie z usług transportowych polegających na ich dowożeniu na zajęcia z miejsca zamieszkania lub innego uzgodnionego miejsca i odwożeniu po zajęciach (w latach 2022-2024 z tych usług skorzystało odpowiednio: od 18 do 22 osób, od 20 do 22 osób oraz od 21 do 25 osób, które mieszkały poza Białą Piską i nie mogły być dowieszone przez członków rodziny). Wykonawcę tych usług, wyłoniono w trybie rozeznania cenowego spośród dwóch oferentów, a na tej podstawie PŚDS zawarł z nim umowę w 2021 r. obowiązującą do 31 grudnia 2028 r. Na dowożenie uczestników z dotacji celowej wydatkowano, 131,1 tys. zł w 2022 r., 143,9 tys. zł w 2023 r. oraz 162,4 tys. zł w 2024 r.;

Dla wszystkich uczestników prowadzono dokumentację indywidualną oraz wszystkich uwzględniono w dokumentacji zbiorczej, która zawierała m.in.: decyzje administracyjne kierujące do PŚDS, orzeczenia lekarskie i opinie specjalistów, ewidencję uczestników (dane osobowe, medyczne, obecność na zajęciach) oraz dzienniki dokumentujące pracę ZWA;

W latach objętych kontrolą w PŚDS nie prowadzono zajęć klubowych dla osób oczekujących na przyjęcie do domu lub byłych uczestników ze względu na brak pracowników do ich prowadzenia.

W latach objętych kontrolą do PŚDS nie wpłynęły skargi związane z udzielaniem wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Na podstawie informacji uzyskanych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalono, że żadna z 79 osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z usług PŚDS w latach 2022-2024 nie pracowała.

(akta kontroli str. 59)

2.5. W latach objętych kontrolą Dyrektor PŚDS opracował sprawozdania z działalności domu w roku budżetowym, które przekazał poprzez CAS jednocześnie Starostwu Powiatowemu oraz Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu, w terminie do 15 lutego po okresie sprawozdawczym.

Sprawozdania te zawierały wymagane informacje dotyczące form i efektów prowadzonej działalności, wysokości otrzymanych dotacji celowych, liczby uczestników, stanu zatrudnienia, współpracy z innymi podmiotami i jej efektów oraz ocenę realizacji zadań i wnioski. Wnioski były wykorzystywane w usprawnieniu organizacji i funkcjonowaniu PŚDS, a informacje o ich wprowadzeniu uwzględniano w sprawozdaniu w roku następnym.

Ponadto zawarte umowy zobowiązały Dyrektora PŚDS do składania sprawozdań częściowych z wykonania zadania publicznego za każdy miesiąc w terminie do 15 dnia następnego miesiąca. Na podstawie próby czterech miesięcznych sprawozdań z każdego roku okresu objętego kontrolą stwierdzono, że terminowo oraz prawidłowo wywiązano się z tego obowiązku.

(akta kontroli str.163-200)

2.6. W latach 2022-2024 współpraca PŚDS z rodziną oraz innymi podmiotami celem integracji uczestników przedstawiała się następująco:

- 1) współpraca ciągła z rodzinami lub opiekunami prawnymi uczestników odbywała się głównie w zakresie przekazywania bieżących informacji o osobach z zaburzeniami psychicznymi oraz ich postępów określonych w IPPWA, pomocy doraźnej w momencie wystąpienia jakichkolwiek problemów, w tym funkcjonowania w PŚDS;
- 2) z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Białej Piskiej współpraca była ciągła w zakresie kompletowania dokumentacji niezbędnej do kierowania uczestników do PŚDS oraz monitorowania ich sytuacji życiowej w środowisku i niezbędnej opieki oraz przekazywanie bieżących informacji o sytuacji uczestników, a z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przewidzianym umową oraz przekazywania niezbędnych dokumentów, wydawania decyzji administracyjnych, przekazywanie bieżących informacji o sytuacji uczestników.
- 3) z Poradniami Zdrowia Psychicznego – w zakresie planowania wizyt oraz pomocy doraźnej uczestnikom, ze Specjalistycznymi Poradniami Zdrowia – w zakresie pomocy doraźnej oraz planowania, pilnowania i dotarcia na ustalone terminy wizyt (w momencie wystąpienia potrzeby uczestniczenia w nich), ze Szpitalem Powiatowym w Pisz – w zakresie pomocy uczestnikom w dostępie do badań, Poradniami Lekarzy Rodzinnych w Białej Piskiej – w zakresie pomocy doraźnej uczestnikom, z Powiatowym Zespołem Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku – w zakresie pomocy uczestnikom w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
- 4) z powiatowym urzędem pracy współpraca w zakresie aktywizacji bezrobotnych uczestników i pomocy doraźnej.
- 5) z organizacjami pozarządowymi, tj. ze Stacją Socjalną w Pisz i w Białej Piskiej – w ramach pomocy dla uczestników, np.. wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego, zapotrzebowania w pampersy lub pieluchomajtki, z Bankiem Żywności w Pisz w zakresie przekazywania darowizn na rzecz PŚDS – współpraca cykliczna;
- 6) z Parafią Ewangelicko-Augsburską w Pisz – w zakresie wsparcia duszpasterskiego uczestników oraz funkcjonowania PŚDS;
- 7) z placówkami oświatowymi, innymi jednostkami świadczącymi usługi dla osób niepełnosprawnych, w tym: warsztatami terapii zajęciowej, zakładami aktywizacji zawodowej, spółdzielniami socjalnymi, centrami integracji społecznej i klubami integracji społecznej, tj.: ze Szkołą Podstawową i Przedszkolem Miejskim w Białej Piskiej, ze Szkołą Podstawową w Drygajach – w zakresie integracji uczestników z młodzieżą, z Centrum Integracji

Spółecznej – w zakresie organizacji praktyk dla osób wykluczonych społecznie;

- 8) z innymi podmiotami, tj.: z Urzędem Wojewódzkim w Olsztynie – w zakresie wynikającym z umowy z Powiatem Piskim o prowadzenie PŚDS, a Starostwem Powiatowym w Pisz – w zakresie przewidzianym umową o prowadzenie PŚDS, ze Sklepem Medycznym Kurpia – w zakresie zabezpieczenia dla uczestników sprzętu rehabilitacyjnego, z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych – w zakresie kompletowania niezbędnej dokumentacji oraz spotkania informacyjnego z dla uczestników.

(akta kontroli str.201-202)

2.7. Do dnia zakończenia kontroli NIK (30 października 2025 r.), w PŚDS przeprowadzono osiem kontroli, z czego jedną przeprowadził Wojewoda Warmińsko-Mazurski, po jednej – Starosta Piski oraz Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pisz, dwie – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz oraz trzy – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pisz.

Wojewoda Warmińsko-Mazurski, w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2025 r., wydał pięć zaleceń. Pierwsze z nich dotyczyło opatrywania dokumentów podpisem i datą faktycznego zapoznania się z nimi pracownika. Drugie - stosowania we właściwy sposób zapisu § 7 ust. 8 rozporządzenia w sprawie ŚDS wskazującego, że okres na jaki osoba została skierowana do domu może zostać przedłużony, w szczególności w sytuacji braku postępów w realizacji IPPWA. Trzecie - opisywania stanu licznika w kartach drogowych według stanu na moment wyjazdu i przyjazdu. Czwarte - rzetelnego sporządzania, modyfikowania, oceniania realizacji IPPWA . Piąte - umieszczania w dziennikach zajęć dokumentujących pracę pracowników zespołu poprzez zapisywanie faktycznych godzin zajęć/treningów prowadzonych w danej pracowni/sali. Wszystkie zalecenia zrealizowano do 20 października 2025 r. Natomiast pozostałe kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości, więc nie wydały zaleceń ani wniosków pokontrolnych.

(akta kontroli str.203-278)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2022–2024 w PŚDS prawidłowo świadczone były usługi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Uczestnikom zapewniono zarówno zajęcia grupowe, jak i indywidualne, które odpowiadały ich potrzebom i wynikały ze sporządzonych IPPWA przez ZWA. Dyrektor PŚDS oraz pracownicy posiadali wymagane kwalifikacje zawodowe. Zgodnie z § 12 ust. 1a rozporządzenia w sprawie ŚDS, w każdym roku okresu objętego kontrolą osiągnięto wymagany wskaźnik zatrudnienia. Uczestnicy mieli do dyspozycji budynki, które spełniały wymagane standardy, tj. m.in.: w zakresie wymaganej powierzchni przypadającej na jednego uczestnika, braku barier architektonicznych, czy też znajdujących się w nich pomieszczeń oraz dysponowania odpowiednim sprzętem i wyposażeniem. Budynek pod względem architektonicznym w prawidłowy sposób przystosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 21 listopada 2025 r.

Kontroler

Wojciech Dąbrowski

Specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Olsztynie

Dyrektor

Mariusz Lenkiewicz

/podpisano elektronicznie/